

JAARVERSLAG

2019

VERANTWOORDING

Nieuws en informatie is tegenwoordig overal en altijd actueel beschikbaar. Een terugblik op een voorbij jaar lijkt dan overbodig. Toch biedt juist een jaarverslag mogelijkheid tot een samenvattend overzicht van activiteiten en de duiding daarvan. Het resultaat treft u hierbij aan: het KNB-Jaarverslag 2019.

Transitie en innovatie

In 2019 daagden het Klimaatakkoord en een Europese Green Deal de sector uit tot een ingewikkelde, langjarige transitie- en innovatieopgave. Ingewikkeld want zonder fossiele brandstoffen en klei is er geen keramiek, terwijl beide grondstoffen niet uitwisselbaar zijn met willekeurig welk alternatief. Voor klei is dat ook onnodig. Deze lokaal beschikbare, winbare en verwerkbare grondstof heeft een bewezen status van hernieuwbaarheid en winning draagt bij aan natuurontwikkeling en hoogwaterveiligheid. De grondstof past bij een duurzame samenleving. Voor fossiele brandstoffen is dat anders, vanwege de CO₂-uitstoot en de maatschappelijke ongewenste gevolgen van aardgaswinning onder land.

Geruggesteund door de Provincie Gelderland startte de sector een haalbaarheidsonderzoek naar duurzame alternatieven voor aardgas. Het vormt ex ante onderdeel van een Technology Roadmap Keramiek 2030 waartoe in 2019 aanzet werd gegeven. Ambitie is een herkende en erkende

bijdrage te leveren aan opgaven rond stikstofreductie, energietransitie en circulariteit.

Deze bijdrage komt uit innovatie van zowel processen als producten. Bij dit laatste is de prestatie en functionaliteit van keramisch materiaal het uitgangspunt. Bouwkeramiek heeft goede kaarten doordat het circulair en losmaakbaar is en een lage milieukostenindicatie (MKI) kent. Het maakt de grote diversiteit aan gebakken producten en componenten prima passend in diverse circulaire strategieën. Onder meer Platform CB'23 boog zich daarover.

Dit initiatief van Rijkswaterstaat, Rijksvastgoedbedrijf, NEN en De Bouwcampus wil samen met marktpartijen vóór 2023 bouwsector-brede afspraken opstellen voor Circulair Bouwen. KNB leverde inbreng omdat niemand de wetenschap mag missen dat rivierklei, hoewel abiotisch, een hernieuwbare grondstof is. Alle grondstoffen waarvan het verbruik niet leidt tot uitputting van de natuurlijke voorraad zijn vernieuwbaar, biotisch of abiotisch.

Een vergelijkbare inbreng leverde KNB bij de Transitieagenda Circulaire Bouweconomie met bijbehorend Uitvoeringsprogramma. Benadrukt werd dat een circulaire economie dienstbaar is aan een duurzame samenleving en over meer gaat dan hergebruik en inzet van secundaire grondstoffen alleen.

PFAS en PAS schelen slechts één letter maar niet in impact op de bouweconomie. Een uitspraak van de Raad van State over PAS/stikstof, de PFAS-beleidskeuze door een Staatssecretaris en een door de bouwsector als besluiteloos ervaren periode daarna misten de weerga niet op publiek gemoed en de voortgang van werken. Op 30 oktober vroeg een brede coalitie van grondverzet en bouw, aandacht voor hun zaak op het Haagse Malieveld. Een uniek moment in de geschiedenis van de bouwsector.

Het stikstof-dossier geeft KNB ook zorg over toekomstige mogelijkheden tot kleiwinning wat samenhangt met het in 2019 definitief vastgestelde Natura 2000 beheerplan Rijntakken. KNB stelde daar beroep tegen in. Het pas na de terinzagelegging verwerken van ingrijpende wijzigingen in de Ontwerptekst is geen daad van behoorlijk bestuur. Bovendien maakt de wijziging nieuwe kleiwinning vrijwel onmogelijk.

KNB verwelkomde in 2019 een nieuw lid: Steenbakkerij Zilver Schoon Randwijk uit het Gelderse Heteren. Het brengt het aantal KNB-leden op 17 waaronder 12 baksteenfabrikanten.

Groot Gelders Industrie- en Ondernemersdebat

In aanloop naar de statenverkiezingen was het Keramisch Huis heel even middelpunt van politiek en ondernemend Gelderland. Onder leiding van Wouke van Scherrenburg gingen tien kandidaat-Statensleden met elkaar in debat. Een gewaagde trapfoto na afloop maakte letterlijk zichtbaar waar partijen staan als het de inzet van NUON-gelden voor klimaatbeleid en energietransitie betreft.

Nieuwe KNB Duurzaamheidsagenda

2019 was het jaar van publicatie van de Duurzaamheidsagenda 2019-2022: 'Lokaal voor mondiaal'. Het is de vierde op rij en haalt inspiratie uit de Sustainable Development Goals (SDG) van de Verenigde Naties. Anders dan traditionele indicatoren als bbp-groei en inkomen per hoofd van de bevolking geven de SDG's een welvaartsindicatie van duurzame ontwikkeling op basis van een meer gevarieerde verzameling doelen waaronder sociale gelijkheid, samenwerking en een duurzaam milieu.

met Bouwkeramiek'. Aan de hand van het populaire funda Huis© toont het de mogelijkheden om met keramische bouwproducten duurzaam en circulair te bouwen. De uitgave trok ook internationaal belangstelling.

Helpen begrijpen

Een goed begrip van onze sector helpt politiek en ambtelijk bestuur bij het nemen van de juiste beslissingen.

Tweede Kamerlid Matthijs Sienot (D66) stelde zich er voor open en bezocht een fabriek van keramische dakpannen in Woerden. De politicus toonde zich oprecht verrast over de innovaties van de bouwkeramische industrie op het gebied van energietransitie en biodiversiteit.

CDA-Tweede Kamerlid Agnes Mulder bezocht de meest noordelijk gevestigde baksteenfabrikant en liet zich bijpraten over de gevolgen van het Klimaatakkoord voor onze industrie.

KNB en de New Energy Coalition vonden elkaar op wederzijdse inbreng van expertise, kennis en netwerken. De wederzijds gezochte samenwerking ondersteunt het duurzaamheidsbeleid en draagt bij aan een solide basis voor onderzoek gericht op het verkennen van opties voor een toekomstbestendige fabriek.

Circulair met Bouwkeramiek

Lezers van het Financieele Dagblad werden in de zomer verrast met een paginagrote publicatie van KNB 'Circulair

De Provincie Gelderland beschouwt de keramische industrie als een belangrijke economische sector en wil deze graag in de toekomst voor de regio behouden. De Gelderse Gedeputeerde Jan van der Meer (GroenLinks) stelde zich daarom persoonlijk op de hoogte van de mogelijkheden die de industrie heeft om meer en sneller te verduurzamen.

Met een vergelijkbaar doel bezocht de Gelderse SGP-Statenfractie de georganiseerde baksteenindustrie op locatie van een fabriek aan de Waal. De sector-deelname aan het Gelders Energie Akkoord maar ook het programma Gaaf Gelderland passeerden de revue.

Gelijk speleveld: internationaal en intersectoraal

2019 bracht definitieve duidelijkheid over de plek van de keramische industrie binnen het Europese emissiehandelssysteem (EU ETS) in de nieuwe handelsperiode 2021 - 2030. Een strak assessment toonde

een gerechtvaardigd gelijkwaardige positie met concurrerende sectoren als staal, aluminium en cement aan.

Het Europese besluit kreeg in Nederland een aanvullend pakket klimaatmaatregelen waaronder een als verstandig en objectief gepresenteerde nationale CO₂-heffing voor Nederlandse EU-ETS bedrijven. Bedrijven in de bouwkeramische industrie, hoewel mkb, behoren daartoe. KNB bepleit dat bij zo'n heffing rekening wordt gehouden met de karakteristieken van het mineralogisch proces en de klimatologisch gedefinieerde productkwaliteit. Verder moet de beschikbaarheid en toepasbaarheid van duurzame alternatieven voor aardgas en de borging van een eerlijke concurrentiepositie met het buitenland hierbij worden betrokken.

Europese zaken

Op Europees niveau is KNB, samen met buitenlandse zusterorganisaties en Cerase-Unie, actief om de keramische industrie stem en positie te geven in de Europese beleidsarena. Dan gaat het over emissiehandel, milieu en energiezaken, internationale handel, en de energietransitie gebouwde omgeving. De noodzaak tot deze intensieve en grensoverschrijdende sectorale samenwerking was ook een van de conclusies tijdens de 67^e General Assembly van Tiles and Bricks Europe (TBE) in het Deense Kopenhagen.

In het najaar startte Europees het proces tot aanpassing van de BREF keramisch productieproces. Voor Nederland is KNB nauw bij dit meerjarig proces betrokken doordat het deelneemt aan de CU Taskforce BREF en nationaal contact onderhoudt met het Ministerie van I&W. Deze zond na inventarisatie van emissiegegevens en milieumaatregelen in de bouwkeramische industrie de Nederlandse inzet naar het Europese IPPC-bureau.

Standaardisatie en normering

Innovaties in de industrie geven KNB een permanente taak om deze met normering, standaardisatie en certificatie te faciliteren. Een voorbeeld vormt de ontwikkeling van een BRL voor het op juiste wijze aanbrengen van keramische steenstrips. Inzet is één testmethode geldend voor alle type toepassingen en systeemvarianten en die door alle belanghebbenden kan worden geaccepteerd.

Een ander voorbeeld vormt de nieuwe Europese testnorm voor de vorstbestandheid van metselbaksteen: de NEN-EN 772-22:2019. De nieuwe norm maakt onderscheid in beproevingen voor de classificaties normaal vorstbestand (F1), zeer vorstbestand (F2) en extreem vorstbestand (F280, voorheen bekend als F2/D).

De actualisatie van de branche-representatieve levenscyclusanalyse (LCA) van metsel- en straatbaksteen werd afgerond. Conform geldende normen verzorgde SGS-INTRON de levenscyclusanalyse en NIBE een onafhankelijke toetsing. De nieuwe MRPI-bladen kwamen beschikbaar via KNB en MRPI. Ook werden de nieuwste gegevens opgenomen in de Nationale Milieudatabase, basis voor het meten van de milieuprestatie van gebouwen (MPG) en bouwwerken.

De MRPI-bladen voldoen aan regels en criteria van het Europese ECO Platform en zijn daarom eveneens opgenomen in de lijst van gepubliceerde ECO Platform EPD's (Environmental Product Declarations). Hiermee loopt KNB voorop om de markt milieurelevante informatie inzichtelijk aan te bieden.

Veilig werken, de moeite waard!

Werknemers in de bouwkeramische industrie worden meervoudig beschermd

tegen de beroepsmatige blootstelling aan respirabel kristallijn silica. Dat gebeurt binnen de Europees paritaire NEPSI-afspraken, ook wel bekend als NEPSI Agreement of SDA Silica. Dit Europees stelsel van afspraken heeft een bewezen historie en geeft transparant resultaat. KNB ondersteunt het.

Nieuwe Baksteen-CAO

Intensieve en langdurige onderhandelingen van KNB met de vakbonden FNV Procesindustrie en CNV Vakmensen leidde tot een nieuwe Baksteen-CAO voor de periode van 1 april 2019 tot 1 juli 2020. Nog tijdens de onderhandelingen stelden werkgevers aan hun werknemers op voorshot een deel van de structurele CAO-loonsverbetering betaalbaar.

Project duurzame Inzetbaarheid

Bij drie baksteenfabrikanten werd gestart met een sectoraal project duurzame inzetbaarheid. Het past binnen paritaire initiatieven en vormt een voorbeeldproject binnen het nationale programma Sociale partners voor Duurzame Inzetbaarheid (SPDI). Doel is sectoren en bedrijven mogelijkheid te bieden te leren van elkaars ervaringen. Verder biedt het project referentie voor een collectief DI-beleid van sociale partners in de baksteenindustrie.

Levende en Leverende Rivieren

KNB participeerde in het toekomstplan Ruimte voor Levende Rivieren. Op initiatief van het Wereld Natuur Fonds en vijf andere natuurbeschermingsorganisaties bouwt dit

plan voort op Ruimte voor de Rivier en Plan Ooievaar. Dit laatste introduceerde het principe van reliëfvolgend ontgleiden waarna door kleiwinning vele tientallen hectares nieuwe natuur werden gecreëerd.

Het nieuwe plan combineert natuurontwikkeling in het rivierengebied op een slimme manier met andere opgaven zoals bouwgrondstoffenwinning. Minister Cora van Nieuwenhuizen van I&W nam met belangstelling kennis van het nieuwe initiatief.

Onderwijs en talentontwikkeling

Bouwen, zeker met bouwkeramiek, is meer dan alleen werken aan een prettige omgeving om te wonen, werken en te leven. Maatschappelijk is er besef dat de bouwsector oplossingen biedt voor belangrijke maatschappelijke opgaven als huisvesting en verduurzaming. Onvoldoende besef lijkt er dat de bouwsector ook grote groepen mensen met verschillende talenten perspectief op een goede toekomst biedt. Vakmanschap in de bouw verdient maatschappelijk en sociaal meer aanzien. KNB draagt daar graag aan bij.

Het NK Metselen 2019, de 67e editie van dit KNB-evenement 'anno 1953', vond plaats op een oud kazerneterrein in Ede. De 12 beste metsel-leerlingen van het land realiseerden speeltoestellen voor de jeugd in een nieuwbouwwijk. De werkstukken, naar ontwerp van de TU Delft-studenten Corné de Broekert en Pip Hiemstra, waren geïnspireerd op de militaire stormbanen van weleer.

bezoekers kennis te laten maken met de vele verleidingen van bouwkeramiek. Het interesseerde Bouwminister Kajsa Ollongren (D66) om langs te komen en meteen ook een baksteen 'te vlijen'.

Rond de zomer namen 300 dolenthousiaste eerstejaars studenten Bouwkunde TU Delft losse bakstenen ter hand om

daarmee, zonder hulpmiddelen, een zelfdragende boogconstructie te stapelen. Het uit 2017 daterende studentenrecord werd met 79 mm verbroken tot 1657 mm.

Ruim 80 deelnemers aan de jaarlijkse KNB-Metseldocentendag trotseerden winterse buien om gast te zijn van KNB op locatie van dakpannenproducent Monier. Bevorderd door vernieuwingen in het vmbo bouwonderwijs ontwikkelde KNB

Landelijk winnaar werd Stefan de Jager uit Barneveld, leerling van de Jacobus Fruytier Scholengemeenschap in Apeldoorn. Dit

'Beste Metseltalent van 2019' ontving de Zilveren Troffel uit handen van (CDA)-Europarlementariër Annie Schreijer-Pierik.

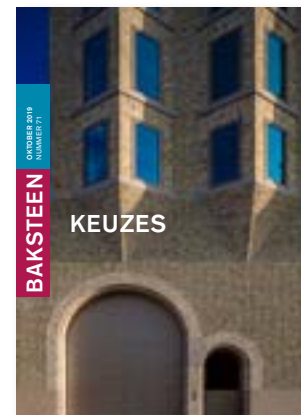
KNB organiseerde de finale in nauwe samenwerking met bouwopleidingsbedrijf ReVaBo Oosterbeek. Van de 7 regionale voorronden vond er 1 plaats tijdens de Bouwbeurs in Utrecht. Een prima plek om

in 2016 een metseltraining voor vmbo-docenten bouwtechniek. De trainingen blijken in een behoefte te voorzien en vonden ook in 2019 weer gretig aftrek. De trainingen worden verzorgd bij Bouwopleidingsbedrijf Bouwmensen Utrecht en gefinancierd door het Ministerie OCW, KNB en de docenten zelf.

Publicaties

De 71^e uitgave van het KNB-architectuurmagazine BAKSTEEN bood de lezer een staalkaart aan mogelijkheden tot baksteen gevelwerk. "Talloze innovaties met gebakken materiaal laat het de ontwerper duizelen aan de vele keuzemogelijkheden die zijn ontstaan. Keuzestress is een woord dat daarbij spontaan naar boven komt" zo staat in het voorwoord te lezen.

Het door vorm en opmaak onderscheidende architectuurmagazine BAKSTEEN belicht trends in baksteenarchitectuur en toont toepassingen van baksteenmetselwerk. Het verschijnt sinds 1990 ononderbroken en in controlled distribution.

KNB publiceert met regelmaat Infobladen en andere handreikingen voor de beroepspraktijk van ontwerpers en verwerkers. Een voorbeeld is de whiteboard-animatie Circulair Straatbaksteen. KNB zet hiermee een nieuwe traditie waarin animaties en video's de informatie bieden.

Eerder werd reeds een whiteboard animatie Duurzame Kleiwinning en een Kennisclip met Ontwerptips voor blijvend mooie baksteengevels released.

De KNB-website kreeg een nieuwe homepage. Het straatbaksteen-deel kreeg een content-verrijking en teksten werden geoptimaliseerd. Op deze manier is KNB de website-bezoekers beter van dienst met informatie over keramische bestrating, ook in relatie tot duurzaamheid, circulariteit en klimaatadaptatie.

Met een nieuwe brochure besteedde KNB aandacht aan maatschappelijk verantwoord inkopen van bestratingen.

'Wie heeft de baksteen uitgevonden?' Voor antwoord op deze en andere vragen kunnen kinderen voortaan online terecht op de baksteen-pagina van De Surfsleutel. Samen met het al bestaande kinderboek

'Het geheim van de Baksteen' helpt KNB kinderen om hun leefomgeving beter te begrijpen.

Architecten

Tijdens de Vakbeurs Openbare Ruimte organiseerde KNB een serie lezingen. Sprekers van Buro Sant & Co, KIWA en KNB namen de toehoorders figuurlijk aan de hand langs diverse (her)inrichtingsprojecten, de KIWA-keuring van straatbaksteen en actualiteiten op het gebied van duurzaamheid en circulariteit van gebakken klinkerbestrating.

Architecten waren lyrisch over de Master-Class Baksteen 2019. Waar anders dan op locatie van een authentieke steenbakkerij kan een MasterClass Baksteen worden gehouden die de spanning tussen moderniteit en traditie tot onderwerp heeft? Ruim 30 architecten hingen aan de lippen van de architect-broers Pieter en Thomas Bedaux, Masters tijdens deze MasterClass Baksteen.

Met een periodieke nieuwsbrief informeert KNB met regelmaat de beroepsgroep architecten over actualiteiten met bouwkeramiek.

Stapelbouw
Samen met koepels voor de cellenbeton-, kalkzandsteen-, mortel- en betonblokkenindustrie neemt KNB namens de baksteenindustrie deel in Stichting Stapelbouw.

Als onafhankelijk kenniscentrum voor steenconstructies publiceert deze regelmatig Technische Aanbevelingen (TA). In 2019 verschenen de 4^e en 5^e: 'Dragende wanden bij vloeren met grote overspanningen' en 'Interactie gemetselde buitenbladen met hsb-binnenbladen'.

Feiten en cijfers

Bouwbeeld

De groei van de Nederlandse economie in 2019 met 1,7% (CBS) was mede door een robuuste groei van de totale bouwproductie (+4%). Niettemin ondervond de bouwsector vanaf de zomer steeds nadrukkelijker de (remmende) gevolgen van impasses rond stikstof en PFAS.

Volgens het door KNB gevolgde Buildsight werden in 2019 69.250 nieuwe woningen opgeleverd (+ 7%). Dat is iets minder dan de 71.000 nieuwe woningen van het CBS en komt door ander datagebruik.

Hoewel een topjaar voor woningopleveringen daalde het aantal afgegeven vergunningen voor nieuwe woningen met maar liefst 18% tot ruim 57.000 (CBS). Het is het laagste aantal sinds 2013. Dat is te betreuren, omdat nieuwe woningen door huishoudensgroei juist hard nodig zijn. Begin 2020 bedraagt dit tekort al 315.000 oplopend tot 360.000 woningen in 2022.

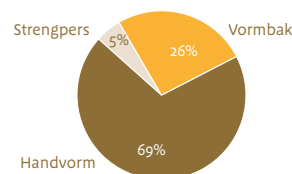
Het ziet er niet naar uit dat dit aantal snel zal dalen. Naast stikstof en PFAS-problemen werken ook de oplopende bouwkosten per woning (verduurzaming), ingewikkelde binnenstedelijke bouwlocaties en knelpunten in de personeelsvoorziening eerder remmend dan bevorderend. De medio 2020 ontstane onzekerheid over de gevolgen van de coronapandemie komend daar nog bij.

Metselbaksteen

Ondanks de robuuste groei van de totale bouwproductie daalde de afzet van de

Nederlandse metselbaksteen in 2019 (-6%). Deze daling was deels export-gedreven (-10%) vooral door onduidelijkheid rond de Brexit. Deels ook is de daling gevolg van andere factoren zoals de beleidsimpasse rond stikstof en PFAS. Vooral in de tweede helft van 2019 beïnvloedde dit de totale binnenlandse afzet metselbaksteen negatief (-4%).

Specificatie afzet naar vormmethode (2019)

Straatbaksteen

De afzet van de gebakken straatklinker steeg in 2019 met 2%. Er gingen iets minder gebakken straatklinkers de grens over en

ook de afzet van straatbaksteen in machinaal verwerkbaar pakketten daalde (-8%).

Keramische dakpannen

De markt voor keramische dakpannen steeg in 2019. Het aandeel keramiek op het hellend dak bleef ten opzichte van 2018 gelijk. PV-panelen worden steeds vaker toegepast op het hellend dak, zowel bij nieuwbouw- als renovatiedaken. In 2019 zette de trend richting grotere pan-modellen zich verder voort. Het marktaandeel hiervan blijft stijgen ten koste van de traditionele kleinere pan modellen.

Keramische tegels

De Nederlandse markt voor keramische wand- en vloertegels zette in 2019 de trend van 2018 voort en ontwikkelde zich tot een goed jaar. Deze positieve trend was zichtbaar in zowel de woningbouw als de utiliteitsbouw. De export toonde een redelijke groei in de meeste regio's.

Verwachtingen

Pre-corona werd ingeschat dat stikstof en PFAS de groei van de bouwproductie in 2020 en 2021 zou stilleggen. Onder voorwaarde van structurele oplossingen voor deze moeilijke dossiers werd herstel medio 2022 voorzien. Voor metselbaksteen zou de krimp in 2020 en 2021 betekenen dat de magische afzetgrens van 1 miljard WF metselbaksteen weer verder uit zicht zou raken. Voor de langere termijn bleven de vooruitzichten evenwel initieel goed met binnenlandse afzetherstel voor de metselbaksteen. Inmiddels heeft de coronapandemie grip op de economie gekregen met een nog onbekende maar mogelijk forse krimp tot gevolg. Door het laat-cyclische karakter van de bouw betekent een groeistagnatie dat deze zich naar verwachting kan uitstreken tot diep in 2022 met een nog onbekend effect op de afzet metselbaksteen, binnenlands en buitenlands.

Productie, voorraad en afzet van metselbaksteen (gewone soorten)

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Productie	metselbaksteen	1.056	861	719	764	680	652	779	881	853	858	900	894
(x 1 mln WF)*	straatbaksteen**	404	355	364	353	314	305	301	340	376	-	-	-
Afzet	metselbaksteen	1.063	876	744	803	669	653	842	824	837	876	974	911
(x 1 mln WF)*	straatbaksteen	384	361	338	369	346	312	314	349	354	390	395	401
Eindvoorraad	metselbaksteen	502	487	461	421	433	433	371	428	444	426	350	306
(x 1 mln WF)*	straatbaksteen**	194	189	215	199	167	146	130	131	153	-	-	-
Uitvoer	metselbaksteen	188	152	153	164	154	229	403	325	281	330	389	350
(x 1 mln WF)*	straatbaksteen					27	30	29	32	30	33	31	30
Invoer	baksteen	97	133	105	90	59	40	23	40	68	43	72	54
(x 1 mln WF)*													
Aantal werknemers		1.544	1.417	1.357	1.304	1.273	1.219	1.121	1.137	1.158	1.202	1.264	1.348
Omzet in mln euro's		358	332	261	277	243	231	276	281	294	326	359	375

Totale omzet bouwkeramische industrie 535 mln. (2019)

*) Een Waalformaat (WF) is de op de afmeting 210 x 100 x 50 mm gebaseerde standaard rekeneenheid voor steenachtige materialen.

**) Sinds 2017 beschikt KNB niet langer over voorraad- en productiegegevens straatbaksteen. KNB beschikt in het geheel niet over kwantitatieve gegevens van de keramische dakpan- en gebakken tegelindustrie.

KNB in kort bestek

Koninklijke Nederlandse Bouwkeramiek (KNB) is de branchevereniging van nationale en multinationale ondernemingen die in Nederland op industriële wijze klei omzetten in een vormvast keramisch product voor de bouw of andere toepassingen.

KNB behartigt, nationaal en Europees, de gezamenlijke belangen van de keramische industrie in Nederland op het gebied van milieu, energie, grondstoffen, duurzaamheid, normeringen, arbeidsomstandigheden en vakopleiding.

Voor specifiek de baksteenindustrie draagt KNB voorts zorg voor de ontwikkeling en overdracht van kennis naar de ontwerpende en verwerkende beroepspraktijk en naar het onderwijs. KNB vertegenwoordigt de sector bij afspraken met de overheid en andere partijen. Voor de baksteenindustrie is KNB partij bij de collectieve arbeidsovereenkomst voor werknemers in de baksteenindustrie.

KNB is aangesloten bij VNO-NCW, AWWN, NVTB, Cerame-Unie en neemt deel in Stichting Stapelbouw. Verder is KNB kennispartner van MVO Nederland en van Duurzaam Gebouwd.

Bestuur KNB

Drs. H.C.P. Noten, voorzitter
Drs. B.J. Koekoek, vice-voorzitter
M.G.P. Lemmen, penningmeester
A.C. Blei
Koninklijke MOSA BV
L.J. de Ru

KNB-Bureau (per 1-5-2020)

mr. E.L.J. van Hal, algemene leiding
ing. R. Kramer, uitvoering en techniek
ing. A. Mooiman, duurzaamheid en techniek
ing. D. Smink, milieu en energie
C.A. Bolt, secretariaat en communicatie
J.M. Verheem, office management

vereniging Koninklijke Nederlandse Bouwkeramiek (KNB)

Florijnweg 6, 6883 JP Velp (Gld.)
Postbus 153, 6880 AD Velp (Gld.)

☎ +31 (0)26 384 56 30
@ info@knb-keramiek.nl
🌐 www.knb-keramiek.nl
www.kleiwinning.nl
www.metselwedstrijden.nl
🐦 @EwaldLJvanHal
📘 @NKmetselen

Mei 2020

Ledenlijst KNB

Baksteen Helden BV - Steenfabriek Engels Helden BV - Steenfabriek Engels Oeffelt BV	Panningen Helden-Panningen Oeffelt	tel. 077 3060495 tel. 077 3060495 tel. 0485 361444
Caprice Holding BV BV Steenfabriek Huissenswaard	Angeren	tel. 088 0103100
DEKO BV	Elst	tel. 0481 366466
St. Joris Keramische Industrie B.V.	Beesel (L)	tel. 077 4740100
Steenfabriek Klinkers B.V.	Maastricht	tel. 043 3478333
Steenfabriek Linssen B.V.	Kerkrade	tel. 045 5411213
Monier BV Monier B.V. Tegelen Monier B.V. Woerden	Montfoort Tegelen Woerden	tel. 0348 476500 tel. 077 3269500 tel. 0348 436800
Koninklijke MOSA BV	Maastricht	tel. 043 3689444
De Porceleyne Fles / Royal Delft	Delft	tel. 015 2512030
Steenfabriek de Rijswaard BV	Aalst (Gld.)	tel. 0418 552221
Rodruza BV - Rodruza Steenfabriek Rossum BV - Rodruza BV Steenfabriek "De Zandberg"	Nijmegen Rossum (Gld.) Gendt	tel. 024 3297450 tel. 024 3224960 tel. 024 3297450
Steenindustrie Strating b.v.	Oude Pekela	tel. 0597 613920
Koninklijke Tichelaar Makkum BV	Makkum	tel. 0515 231341
Vandersanden Group - Vandersanden Nederland BV - Steenfabriek Hedikhuizen BV - Steenfabriek Spijk BV - Steenfabriek Tolkamer BV - Steenfabriek Kessel BV - Steenfabriek Beek BV	Spijk Spijk Hedikhuizen Spijk Tolkamer Kessel Beek	tel. 0316 566400 tel. 0316 566400 tel. 0416 366691 tel. 0316 566400 tel. 088 0885555 tel. 088 0885555 tel. 046 4372828
Steenfabriek Vogelensangh	Deest	tel. 0487 512459
Wienerberger B.V. - Wienerberger Steenfabriek Bemmel - Wienerberger Steenfabriek Erlecom - Wienerberger Steenfabriek Haaften - Wienerberger Steenfabriek Heteren - Wienerberger Janssen-Dings Tegelen - Wienerberger Steenfabriek Kijfwaard-Oost - Wienerberger Steenfabriek Kijfwaard-West - Wienerberger Narvik Deest - Wienerberger Narvik Tegelen - Wienerberger Steenfabriek De Nijverheid - Wienerberger Steenfabriek Nuance - Wienerberger Panningen - Wienerberger Poriso Brunssum - Wienerberger Steenfabriek Schipperswaard - Wienerberger Steenfabriek Thorn - Wienerberger Steenfabriek De Vlijt - Wienerberger Steenfabriek De Volharding - Wienerberger Steenfabriek Wolfswaard - Wienerberger Steenfabriek Zennewijnen	Zaltbommel Haalderen Erlecom Haaften Heteren Tegelen Pannerden Pannerden Deest Tegelen Azewijn Afferden (L.) Panningen Brunssum Echteld Thorn Winterswijk Azewijn Opheusden Zennewijnen	tel. 088 118111 tel. 088 1185500 tel. 088 1185500 tel. 088 1185500 tel. 088 1185500 tel. 088 1185800 tel. 088 1185600 tel. 088 1185600 tel. 088 1185800 tel. 088 1185800 tel. 088 1185500 tel. 088 1185540 tel. 088 1185950 tel. 088 1185900 tel. 088 1185600 tel. 088 1185500 tel. 088 1185500 tel. 088 1185500 tel. 088 1185500 tel. 088 1185500 tel. 088 1185680
Zilverschoon Randwijk Steenbakkerij	Heteren	tel. 026 4720115